

Právní definice marné péče v pediatrii – zahraniční zkušenosti

Helena Krejčíková
Centrum zdravotnického práva PF UK
helen.krejcikova@seznam.cz

Marná péče v ČR

„Marná a neúčelná léčba nevede k záchraně života, uchování zdraví či udržení kvality života.“

„Marná a neúčelná léčba není v zájmu pacienta, nemůže mu pomoci a zatěžuje jej zbytečným strádáním či rizikem komplikací.“

Doporučení představenstva ČLK 1/2010
Konsenzuální stanovisko ČLS JEP k poskytování paliativní péče

2.3.2010, ČT24, Hyde Park, díl s názvem „Eutanazie po česku?“

11.3.2010 web Zdravotnických novin: Polovičatá eutanazie,
[http://www.zdn.cz/denni-zpravy/komentare/polovicata-eutanazie-450239.\)](http://www.zdn.cz/denni-zpravy/komentare/polovicata-eutanazie-450239.)

Marná péče v ČR

„principy a rámcová doporučení pro poskytování paliativní péče u dospělých pacientů neschopných o sobě rozhodovat v konečné fázi jejich léčebně neovlivnitelného onemocnění“

Doporučení představenstva ČLK 1/2010
Konsenzuální stanovisko ČLS JEP k poskytování paliativní péče

Marná péče v ČR

se podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a možnosti (§ 4 odst.5 ZZS)
neposkytne

? Bylo lege artis (marnou) péči neposkytnout ?

právní povaha doporučení ČLS JEP (8 Tdo 1421/2008)

doporučení x závěr znalce (akceptovaný soudem -
nález ÚS sp. zn. III. ÚS 299/06)

Doporučené postupy

guidelines/guidance

Rada Evropy, Švýcarsko, Nizozemí, USA

právní povaha doporučení (závažnost)

obsahové náležitosti – procedurální úprava

Rada Evropy

Guide on the decision-making process regarding medical treatment in end-of-life situation (2014)

dopadá i na děti (str. 21/34)

autonomie (schopnost rozumět poučení, posoudit situaci, promyslet ji, zvolit si z alternativ a vyjádřit své rozhodnutí)

příp. substituted judgement nebo nejlepší zájem pacienta

beneficence a non-maleficence

poskytování pouze náležité léčby

limitace nepotřebné a nepřiměřené léčby, odstoupení od ní

x poskytování „bazální“ péče, poskytování jídla

spravedlnost

rovný přístup ke zdravotní péči

Rec (2003) 24 Výboru ministrů RE členským státům o organizaci paliativní péče

procedurální náležitosti rozhodování – národní legislativa

Rada Evropy

doporučení právně zcela nezávazné

x Úmluva o biomedicíně

x Evropská úmluva o ochraně lidských práv

(„The opinions expressed in this work are the responsibility of the authors and do not necessarily reflect the official policy of the Council of Europe“)

Švýcarsko

Richtlinien Schweizerischen Akademie der Medizinischen Wissenschaften (SAMW):

- *Betreuung von Patientinnen und Patienten am Lebensende*
- *Palliative Care*
- *Reanimation-entscheidungen*

směrnice přebírány do stavovských předpisů - porušení zakládá disciplinární odpovědnost

(doporučení představenstva ČLK x závazná stanoviska ČLK dle § 2(2)(i) zákona č. 220/1991 Sb.)

Nizozemí

Groningen protocol (2002) - infanticida

NVK [Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde],
Doen of laten? Grenzen van het medisch handelen in de neonatologie (1992).

Richtlijn Levens einde, beslissingen rond het (2000)

povinnost lékaře uvážit doporučený postup

Nizozemí

kansloos – bez šance (objektivně marná)

zinloos – beze smyslu (subjektivně marná)

procedurální náležitosti:

situace: rodiče vyžadují péči, lékaři odstoupení

→ soud

situace: lékaři vyžadují péči, rodiče odmítají

→ změna lékaře/poskytovatele
mandatorní léčba (soud)

x léčba bez souhlasu § 35(3) a § 38(4) ZZS
§ 100 a § 101 OZ

Nizozemí

kritéria:

- utrpení, bolest, trvané funkční poškození, úzkost, vyhlídky do budoucna, prostor pro naději
- předpokládaná délka života
- schopnost komunikovat (verbálně i neverbálně)
- možnost osobního vývoje – tj. naučit se číst, psát, pracovat
- soběstačnost – schopnost sedět, chodit, žít, spravovat své záležitosti samostatně
- závislost dítěte na další péči v budoucnu - tj. frekvence hospitalizací.

vnímaná subjektivně, hodnocená objektivně

USA

American Academy of Pediatrics: *Guidance on Forgoing Life-Sustaining Medical Treatment* (2017)

nejlepší zájem dítěte

vyvažování prospěchu a zátěže (objektivně marná péče?)

procedurální náležitosti

komunikace s pacientem, rodinou, dalšími osobami

konfliktní situace (státní právní úprava)

interdisciplinarita péče

umělá výživa a hydratace

děti s těžkým vývojovým postižením

USA

doporučený postup jako důkaz v soudním řízení:

hearsay

(odvozený důkaz, nepřípustný)

x *learned treatise*

(zvl. forma důkazů – písemný důkaz vč. expertní výpovědi)

Závěr

doporučený postup k marné péči u dětských pacientů –
výslovně uznat možnost upustit od (objektivně/subjektivně)
marné péče u dětských pacientů

marnou péči nadefinovat jen velmi obecně

upravit postup, jak transparentně a přezkoumatelně dospět k
rozhodnutí, že zvažovaná péče je marná

?formulovat název doporučení „*pozitivně*“?

Děkuji za pozornost.

Helena Krejčíková
helen.krejcikova@seznam.cz

Centrum zdravotnického práva PF UK